

KRIMINALPOLITISKT HANDLINGSPROGRAM

2022-2026

Socialdemokraterna

LUND

Innehåll

Inledning.....	3
Socialdemokratisk kriminalpolitik – bekämpa brotten och brottens orsaker	4
En effektiv och lokalt förankrad polis	5
Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetets organisation.....	6
Ordningsvakter	6
Digital övervakning	7
Välfärdsbrott.....	8
Sociala frågor	8
Kultur och fritidsfrågor	11
Utbildningsfrågor	12
Stärka brottsoffer.....	14
Tekniska frågor.....	15
Stöldbrottslighet	16
Samhällsplaneringsfrågor.....	17
Trygghet för äldre och personer med funktionsnedsättning.....	19
Avslutning	20

Inledning

Lund är en trygg kommun. Polisens trygghetsmätning från 2021 visar att Lund är en av de tryggaste kommunerna i polisregion Syd.

Lund har också varit framgångsrika i det brottsförebyggande arbetet. Mellan 2011–2020 har den totala anmälda brottsligheten i Lund minskat med 15 %. Under samma tidsperiod har den totala anmälda brottsligheten i Sverige ökat med 11 %.

Den ovilja att ta till sig och förmedla den kunskap som finns om trygghets- och brottsutvecklingen i Lund är väldigt tydlig. Enstaka spektakulära händelser, som tyvärr normalt inträffar i en stad av Lunds storlek, sprids i sociala media och man försöker vinna, så väl lokala som nationella, politiska poänger med enkla lösningar.

Straffskärpningar kostar mycket och forskning har visat att det inte alltid är ett effektivt sätt att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Brottslighet är ett av dagens största samhällsproblem. I detta program vill vi visa att det är vi socialdemokrater som har de bästa lösningarna för att bekämpa brottsligheten.

Förutom att bekämpa brottsligheten måste vi lokalt också planera för det trygghetsskapande arbetet.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Lunds Trygghetskommission som lämnade sin slutrapport under våren 2021 är ett exempel på hur vi menar att trygghetsarbetet ska bedrivas.

För att lyckas med att fortsätta minska brottsligheten och öka tryggheten i Lund måste fler aktörer involveras. I utredningen, *Kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete, dir. 2019:94*, finns förslag om att göra landets kommuner skyldiga att arbeta brottsförebyggande. Ett lokalt kriminalpolitiskt program för Lund gör oss som politiskt parti väl förberedda för de krav som kan komma att ställas i den nya lagen.

Detta kriminalpolitiska program syftar till att göra Lund till en tryggare kommun med en fortsatt minskad brottslighet.

Socialdemokratisk kriminalpolitik – bekämpa brotten och brottens orsaker

Sverige är i grunden ett tryggt land men den grova organiserade brottsligheten är en av våra största samhällsutmaningar som måste mötas med kraft.

Att känna sig trygg är en grundförutsättning för ett gott liv. Därför har trygghet alltid varit en målsättning som genomsyrat vår politik, i olika politikområden och genom alla delar av samhällslivet. Tyvärr har trygghet sällan kommit alla till del.

Kriminalitet orsakas ofta av ojämlikhet, otrygghet och missbruk. Den långsiktigt bästa brottsbekämpningen är att bygga ett samhälle utan sociala klyftor, där alla har rätt till arbete, där kvinnor och män har lika mycket makt och där barn och ungdomar har trygga uppväxtvillkor. På det sättet är välfärdspolitiken en viktig del av kriminalpolitiken.

Kriminalitet måste bekämpas med ett starkt samhälle och rättsväsende. Därför är statens satsning på hela rättsväsendet viktig för att bekämpa brottsligheten. Oron för brott och kriminellas framfart påverkar hela samhället. Samhället måste därför reagera tydligt mot brott och regelöverträdelser. Straff ska vara kännbara och upptäcktsrisken stor. Om staten inte tar sitt ansvar för tryggheten så kommer den i stället att bli en fråga för privata lösningar. Då blir trygghet en fråga om individers resurser i stället för en fråga om behov. En socialdemokratisk kriminalpolitik bygger på gemensamma lösningar som skapar trygghet för alla.

Otryggheten och utsattheten finns i hela samhället. Problem med stöldligor, ett ökande antal anmälda sexualbrott och narkotikamissbruk är exempel på problem som finns i hela vårt land.

Vi måste bekämpa brotten och samtidigt bekämpa brottens orsaker.

Därför har den socialdemokratiska ledda regeringen tagit fram ett nytt brottsförebyggande program, *Tillsammans mot brott*. Vi socialdemokrater vill att kommunerna ökar sina brottsförebyggande insatser och att fler aktörer involveras i det kommunala brottsförebyggande arbetet, fastighetsägare, näringsidkare, idéburna organisationer och bostadsrättsföreningar är sådana exempel.

Det måste finnas en gemensam bild över vilka problem som behöver åtgärdas lokalt och att de insatser som beslutas bygger på kunskap om vilka brottsförebyggande metoder som fungerar.

Det har inrättats brottsförebyggande tjänster på samtliga länsstyrelser för att hjälpa kommunerna i deras brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Mångmiljonbelopp har årligen tillförts kommunerna för deras arbete inom området.

Fler insatser behövs för människor som befinner sig i kriminalitet, unga som riskerar att dras in i kriminalitet och för att skapa trygga platser.

En effektiv och lokalt förankrad polis

Det är till polisen vi vänder oss när vi behöver hjälp i många utsatta situationer i livet. Polisiära insatser är avgörande för vår trygghet. Det är polisen med sina befogenheter som är den yttersta garanten för att lag och ordning upprätthålls i vårt samhälle. Därför krävs en lokalt förankrad polis som har en nära relation till medborgare, kommun och företagare. När polisen känner de som bor och verkar i ett område kan de bedriva ett effektivt polisarbete.

Den socialdemokratiska ledda regeringen har skjutit till betydande resurser för att göra det möjligt att rekrytera fler anställda till polisen. Målet är 10 000 fler polisanställda till år 2024. Hittills är ökningen 5000 fler polisanställda och Sverige har aldrig haft fler poliser än nu. Det har också genomförts en renodling av polisens arbetsuppgifter så att fler kan arbeta med kärnuppdraget. Ansvaret för vissa transporter har flyttats till kriminalvården och hanteringen av djur har flyttats till Länsstyrelserna. Redovisning av polisens resultat på lokal nivå har införts för att säkerställa att resurser kommer Lokalpolisområdena till del. Vidare har rekryteringen till polisutbildningen breddats för att fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund ska bli poliser.

Dessa åtgärder kommer på sikt att ge polisen bättre möjlighet att arbeta lokalt med det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Polisens resursökning måste till stora delar tillföras den yttre- och utredande verksamheten och leda till en mer synlig och kontaktskapande polis och fler uppklarade brott. Polismyndigheten har ett mål om att det ska finnas en områdespolis per 10 000 invånare och i utsatta områden en polis per 5000 invånare. För Lunds del skulle det innebära 13 områdespoliser. Det är angeläget för Lunds kommun att följa upp att Lund får sin del av polisens resursökning.

Efter polisens omorganisation 2015 har kommunernas möjligheter att påverka den lokala polisverksamheten minskat. Polisstyrelserna har försvunnit och ersatts med regionala insynsråd utan beslutande mandat. Kommunernas stora möjlighet att påverka den lokala polisens arbete är genom Samverkansöverenskommelser och Medborgarlöften tillsammans med Polisen. Detta arbetssätt har historiskt fungerat bra mellan Lunds kommun och Lokalpolisområde Lund.

Vi socialdemokrater vill att Lunds kommun ska ta nya initiativ för att utveckla samarbetet och samverkan mellan Lunds kommun och Polisen. Ett mötesforum bör skapas där kommunens politiska ledning kontinuerligt möter polisens strategiska ledning.

Lokalpolisområdeschef ska regelbundet bjudas in till Kommunstyrelsens möten för att informera om aktuella händelser och den lokala nulägesbilden. Det förhindrar missförstånd som annars lätt kan uppstå mellan två stora organisationer.

Socialdemokraterna i Lund vill:

- Att det inrättas ett mötesforum med kommunstyrelsens arbetsutskott och polisens strategiska ledning.
- Att Lokalpolisområdeschefen regelbundet bjuds in till kommunstyrelsen möten.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetets organisation

Kommunfullmäktige fastställde i februari 2020 kommunens program för trygghet och säkerhet. I programmet avhandlas och definieras ansvarsförhållanden i det brottsförebyggande arbetet i Lunds kommun. Det konstateras att ansvaret för att samordna och inrikta de brottsförebyggande insatserna ligger hos kommunstyrelsen samt att det ska finnas ett lokalt brottsförebyggande råd. Lunds lokala brottsförebyggande råd, LBRÅ, har idag inget beslutsmandat. Det anges också vilket ansvar som ligger på nämnder och styrelser.

Vi socialdemokrater anser att de brottsförebyggande och trygghetsskapande frågorna ska ha en mer framträdande roll i det politiska arbetet. Vi föreslår därför att ett särskilt utskott under kommunstyrelsen med tydligt beslutsmandat tillsätts för att hantera de brottsförebyggande och trygghetsskapande frågorna.

I det särskilda utskottet ska det finnas en styrgrupp som består av berörda förvaltnings- och bolagschefer, lokalpolisområdeschefen och räddningstjänstens förbundsdirektör. Slutligen ska en tvärsektoriell tjänstemannagrupp tillsättas som tillser att åtgärderna samordnas och genomförs. Exempel på kommunövergripande brottsförebyggande arbete är till exempel plan- och byggprocessen, olika tillståndsärenden och belyningsplaner.

Utskottet ska ledas av styrande kommunalråd, styrgruppen leds av kommundirektören och säkerhetschefen leder den tvärsektoriella tjänstemannagruppen.

Socialdemokraterna i Lund vill:

- Att det bildas ett utskott under kommunstyrelsen med tydligt beslutsmandat för att hantera de brottsförebyggande och trygghetsskapande frågorna.
- Att det i utskottet bildas en styrgrupp bestående av berörda förvaltnings- och bolagschefer, lokalpolisområdeschefen och räddningstjänstens förbundsdirektör och som leds av kommundirektören.
- Att en tvärsektoriell tjänstemannagrupp tillsätts som tillser att åtgärderna samordnas och effektueras och som leds av säkerhetschefen.

Ordningsvakter

Fram tills att polisens möjlighet att vara väsentligt mer synlig i Lund anser vi socialdemokrater det är försvarbart att kommunen finansierar ordningsvakter för att öka känslan av trygghet på de mest brottsfrekventa och publika platserna i Lund. Vi ser ordningsvakter som en tillfällig lösning. Platserns fysiska utformning och människors rörelsemönster kan genom olika beslut förändras så att platserna upplevs mer trygga och att behovet av ordningsvakter därför försvinner. Verksamheten ska årligen utvärderas. Det är viktigt att påtala att i grunden är denna övervakning en polisiär uppgift som åvilar staten.

Socialdemokraterna i Lund vill:

- Att fler kommunalt anställda ordningsvakter finns på fler platser i staden.

Digital övervakning

Möjligheten till digital övervakning har ökat genom lagändringar. Den digitala tekniken med kameror, sensorer och möjligheter till många styr-och reglerfunktioner, kan med fördel användas i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Denna form av övervakning ökar också polisens förmåga att utreda och klara upp brott. Störst effekt når man där flest brott begås och ordningsstörningarna är stora. Den digitala övervakningen ska ses som ett komplement och ska inte ersätta polisens närvaro. En digital övervakning är en effektiv metod för att minska skadegörelse och bränder på skolor och andra offentliga byggnader i Lund.

Lunds kommun använder i dag ett digitalt skaderapporteringsystem som är kartbaserat. Dock är det företrädevis skador på kommunala fastigheter som rapporteras in. Polis, vaktbolag och räddningstjänst kan idag inte rapportera direkt in i systemet. *EST, Effektiv Samverkan för Trygghet*, är ett systematiskt kunskapsbaserat arbetssätt som bygger på att polisen, räddningstjänsten, vaktbolag, stadens förvaltningar och bolag rapporterar in händelser och brott direkt i ett digitalt händelserapporteringsystem. Varje vecka möts samverkansparterna för att gå igenom vad som rapporteras in och beslutar om åtgärder och följer upp tidigare beslut. Med *EST* som metodstöd och arbetssätt upptäcker kommunen tidigt trender och mönster i brottsligheten och kan operativt agera snabbt.

Lunds kommun har redan ett etablerat samarbete kring digitala lösningar inom konceptet *Future by Lund*. Organisationen består av Lunds kommun och samarbetspartners från Lunds universitet, organisationer och näringslivet. Denna samverkan passar mycket väl för att arbeta med brottsförebyggande frågor. Förutom att utveckla den digitala övervakningen, att bygga upp ett digitalt händelserapporteringsystem för arbetet inom *EST*.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att Lunds kommun stärker finansieringen till *Future by Lund* för att bland annat testa och utveckla olika digitala lösningar för att förebygga brott och öka människors trygghet.
- Att Lunds kommun utvecklar det nuvarande skaderapporteringsystemet till att motsvara ett liknande system som används inom samverkansmodellen *EST, Effektiv Samverkan för Trygghet*.

Välfärdsbrott

Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi tillsatte i juni 2021 en utredning som ska se över möjligheterna att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Bidragsbrott mot välfärden och felaktiga utbetalningar hotar förtroendet för systemet som helhet

Vi socialdemokrater i Lund är medvetna om att välfärdsbrotten även finns i Lunds kommun. Därför vill vi att Lunds kommun i samverkan med Polisen, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen arbetar för att förebygga och bekämpa denna brottslighet. Arbetet ska ledas av kommunkontoret och förvaltningar som berörs ska delta i arbetet.

Rätt person ska ha rätt ersättning och stöd från våra trygghetssystem.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att arbetet stärks inom kommunkontoret, tillsammans med berörda förvaltningar, för att förebygga och bekämpa välfärdsbrottsligheten.

Sociala frågor

Sociala frågor har en betydande roll i det integrerande kommunala brottsförebyggande arbetet.

Tidiga insatser mot unga som hamnar i kriminalitet är de mest effektiva. I Lunds kommun har socialförvaltningen samordningsansvar för kommunens arbetsmarknadsinsatser. Tillstånd och tillsyn av alkoholutskänkning är en annan fråga som hanteras av socialförvaltningen och som påverkar brottsligheten. Vi socialdemokrater ser möjlighet att sänka brottsligheten genom att aktivt arbeta med dessa frågor.

Historiskt har Lunds kommun varit framgångsrik i sitt brottsförebyggande arbete och haft en god samverkan med polisen. Kommunen har sedan länge använt Sociala insatsgrupper (SIG), ett arbetssätt som möjliggör för en ungdom att lämna kriminellt levnadsätt eller extremistisk miljö. ”Ansvarsfull alkoholhantering” och ”Säkrare krog”, är andra framgångsrika metoder som kommunen har använt. Det senare har avsevärt minskat våldet runt Lunds krogar och nationer.

Ett aktivt yrkesliv ger mening och identitet i livet för individen. Det är fundamentet i samhällsbygget i den meningen att det är genom detta vår gemensamma välfärd finansieras. Lunds kommun behöver ta ytterligare plats på den arenan och hjälpa lundabor i alla delar av livet, i alla situationer, att hitta en sysselsättning. Vi socialdemokrater är övertygade om att kompetensen för att ta Lunds kommuns arbete med att stärka den lokala arbetsmarknaden vilar på två ben – arbetsmarknadsinsatser och utbildning.

Vi socialdemokrater vill att fler ungdomar ska få möjlighet att arbeta under sommarloven. Därför vill vi genomföra en ungdomssatsning med fokus på att tillskapa fler platser för Feriepraktik. Särskilda medel har tillförts från den socialdemokratiskt ledda regeringen för att

skapa fler sommarjobb, men det finns behov för Lunds kommun att tillföra mer egna medel. Vårt mål är att alla lundaungdomar som vill ha Feriepraktik också ska få det.

Lund var bland de första kommunerna i landet att placera socialsekreterare hos polisen. På grund av borgerliga budgetnedskärningar 2019 har detta samarbete tvingats att avbrytas. Vi socialdemokrater har tillsammans med övriga i oppositionen sett till att socialsekreterare kommit tillbaka till polisen.

Ett annat exempel på en tidig insats är familjecentraler. Lunds första familjecentral startades på Fäladstorget 2021 (*invides av justitieminister Morgan Johansson den 6 december*). En familjecentral är en mötesplats för blivande föräldrar och familjer med barn 0-6 år. Där finns barnavårdscentral, öppen förskola, socialrådgivning och barnmorskemottagning. Familjecentralen kan snabbt och enkelt hjälpa till med allt från oro kring barns hälsa och utveckling till olika vardagsproblem. På familjecentralen erbjuds också olika former av föräldrautbildning. Alla besök på en familjecentral är kostnadsfri. Vi socialdemokrater vill att fler familjecentraler startas upp i olika stadsdelar inom Lunds kommun.

Efter kartläggningen av hedersproblematiken i Lunds kommun som presenterades 2020 är det mer än tydligt att det förebyggande och uppsökande arbetet måste stärkas. Att vara fri från våld och förtryck är en rättighet som kommunen måste värna. Därför vill vi socialdemokrater på bred front kraftsamla i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom såväl skola som socialtjänst. För att få bättre samverkan mellan skola, utbildningar och socialförvaltning anser vi att socialsekreterare ska finnas tillgängliga ute på skolor. Nära skolpersonal och elever.

Ungdomar och unga vuxna är en högriskgrupp för alkohol- och drogmissbruk och stöd ska finnas lättillgängligt så att skolgång kan fullföljas och ge ungdomar förutsättningar att inte fastna i missbruk och kriminalitet.

Vi socialdemokrater vill stärka kommunens ANDT-arbete (alkohol-narkotika-doping-tobak) och utveckla samordning och det nämndövergripande arbetet. I stället för att göra små förstärkningar av nämndernas arbete vill vi socialdemokrater göra en större satsning där kommunstyrelsen tar ansvar för samordningen och fördelningen av pengarna till de projekt och insatser som rör ANDT frågorna.

Vi socialdemokrater vill också fortsätta sätta fokus på ungdomar och drogproblematik i kommande Samverkansöverenskommelse mellan Lunds kommun och polisen. Det ska inte finnas någon öppen drogförsäljning i Lund, inte i gatumiljö eller på nätet. Att tidigt upptäcka vilka ungdomar som brukar narkotika är en viktig förebyggande insats. En bred samverkan mellan socialförvaltningen, polis, skola och kommunens fältgrupp är nyckeln till att lyckas.

Hjälp ska erbjudas den som brukar narkotika men också till föräldrar och närstående. Hos Mariamottagningen i Mellersta Skåne finns professionell hjälp att få. Mariamottagningen är ett samarbete mellan Lunds kommun, övriga kommuner i mellersta Skåne och regionen. Mottagningen vänder sig till vem som helst under 25 år som söker hjälp för alkohol-och drogmissbruk.

På sikt kommer det att behövas betydligt mer pengar till kommunen för så kallade sociala investeringar. Att tidigt identifiera barn som löper risk att senare i livet hamna i missbruk och

kriminalitet ger stora vinster för den enskilde individen men också en stor besparing för samhället. Den totala kostnaden för samhället är hög när en person blir yrkeskriminell eller hamnar i missbruk i stället för att arbeta och betala skatt.

Ett första steg för att klara framtida kostnadsökningar inom de sociala ansvarsområdena är att införa en resursförmedlingsmodell som kompenserar socialförvaltningen för Lunds växande befolkning och att allt fler lundabor söker stöd till ekonomisk och social grundtrygghet.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och samarbetet med Arbetsförmedlingen och andra aktörer förstärks.
- Att alla ungdomar som vill ska få möjlighet till Feriepraktik och därför ska en kraftig förstärkning av medel genomföras.
- Att socialsekreterare finns placerade hos polisen permanent.
- Att det öppnas upp fler familjecentraler i olika stadsdelar och byar i Lund.
- Att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skola och socialtjänst stärks.
- Att socialsekreterare finns tillgängliga på Lunds skolor.
- Att Lunds kommun utvecklar och utökar resurserna till ANDT-arbete.
- Att det fortsättningsvis också sätts fokus på att arbeta mot ungdomars drogproblematik i kommande Samverkansöverenskommelser med polisen.
- Att avhoppbarverksamheten inom Lunds kommun stärks och utvecklas i samverkan med Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten och Kriminalvården.
- Att det införs en ny resursförmedlingsmodell inom de sociala ansvarsområdena som tar hänsyn till Lunds växande befolkning och att allt fler lundabor söker stöd till ekonomisk och social grundtrygghet.

Kultur och fritidsfrågor

Kultur och fritidsfrågorna är väsentliga för att förhindra kriminalitet och ohälsa bland barn och unga. Att kommunen erbjuder barn och unga en meningsfull och utvecklande fritid stärker deras självkänsla och ger betydelsefulla relationer till vuxna och jämnåriga. Det kan också vara en arena där unga kan känna inflytande över sitt eget liv och känna vilja att delta i det demokratiska samhället. Att ge barn och unga ett bättre alternativ än kriminalitet är i högsta grad ett brottsförebyggande arbete. Särskilt viktigt är det under skollov då ungdomar har ledig tid och för ungdomar i familjer som inte har råd att resa bort från staden. Det är en socialdemokratisk grundfilosofi att en integrerande och meningsfull fritid ska komma alla till del.

Kommunens Fältgrupp är organiserade under Kultur och fritidsnämnden vilket ytterligare visar nämnden som en viktig aktör i kommunens brottsförebyggande arbete. Fältgruppen gör ett ovärderligt uppsökande och förebyggande arbete genom att skapa kontaktytor med ungdomar och särskilt med de ungdomar som befinner sig i riskzonen för missbruk och kriminalitet. Genom att synas, lyssna och stötta så förebygger de brott och skapar trygghet på lång sikt.

En aktiv fritid under loven är inte bara underhållande för barn- och unga, utan även brottsförebyggande. Vi vill bibehålla och stärka den oerhört populära satsningen ”*Lov i Lund*”.

Alla barn har rätt till trygga och jämlika uppväxtvillkor. Barns rätt till en aktiv fritid ska inte begränsas av deras föräldrars ekonomi. Därför föreslår vi en fritidsgaranti genom insatser som säkerställer rättvisa och integrerande förutsättningar för barn till föräldrar med försörjningsstöd att delta i fritids- och idrottsaktiviteter.

För att ge fler barn och ungdomar chans att prova och vara verksamma med musik vill vi utöka musikchecken med resurser motsvarande ytterligare en ny årskull.

Idrotten är en viktig och integrerande del av den ideella sektorn som bidrar till oerhört mycket positivt, inte minst till barn och unga. Lunds kommuns befolkning har växt och med det även behoven hos den samlade idrottsrörelsen. Vi vill därför att förutsättningarna för idrottsföreningarna stärks för att möta det ökade behovet.

Utomhusbaden i Lunds kommun är populära och utgör en omistlig tillgång under sommarhalvåret, framför allt för barn och unga. Vi socialdemokrater vill tillskjuta resurser för att permanenta det utökade öppethållandet med fyra ytterligare veckor.

Biblioteken har en mycket viktig roll i samhället. För att stärka bibliotekens programverksamhet, men också för att skapa förutsättningar för utökade öppettider, vi vill stärka resurserna ytterligare.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att den kommunala fritidsverksamheten stärks.
- Att fler fritidsgårdar öppnas i olika stadsdelar och östra tätorterna.
- Att fältgruppen och den mobila gruppen förstärks och utvecklas.
- Att en aktiv fritid under skolloven, ”*Lov i Lund*”, förstärks.

- Att Lunds kommun satsar på att bygga ut sommarkolloverksamheten.
- Att en fritidsgaranti för barn till föräldrar med försörjningsstöd införs.
- Att erbjuda barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd Skånetrafikens sommarkort.
- Att en musikcheck till en ny årskurs införs.
- Att stödet till idrottsklubbar och andra föreningar utökas.
- Att det utökade öppethållandet på utomhusbadet permanentas.
- Att bibliotekens programverksamhet utökas och bibliotekens finansiering förbättras.

Utbildningsfrågor

Förskola och skola är de mest betydande, integrerade och förebyggande insatserna samhället har för att förhindra kriminalitet. Att gå ut grundskola med fullständiga betyg och fullfölja sin gymnasieutbildning är tveklöst den skyddsfaktor som bäst förhindrar en ungdom från att hamna i kriminalitet.

Vi vet idag att dessa här nedanstående fakta är bekräftade i forskningen. Tonåren är den mest brottsintensiva perioden i livet. Pojkar begår och utsätts för betydligt fler och grövre brott än flickor. De senaste årens utveckling av det dödliga våldet med skjutvapen där förövarna och offer ofta är pojkar i tonåren förstärker denna sanning. Dessa pojkar borde vara helt koncentrerade på att gå ut grundskolan med godkända betyg eller att fullfölja sin gymnasieutbildning.

Pojkar presterar sämre i skolan än flickor. Det är ingen ny företeelse utan varit så under lång tid. Mer än var femte pojke går ut grundskolan utan fullständiga betyg. Denna utveckling måste stoppas. Skolans kompensatoriska uppdrag måste ha ett särskilt fokus på just pojkars sämre skolresultat. Lyckas vi med denna viktiga åtgärd kommer vi att förhindra nyrekrytering till de kriminella gängerna och på sikt få ner det dödliga våldet i dessa miljöer.

Skolan har en särskild plats i det socialdemokratiska samhällsbygget. Det är genom skolan vi lägger grunden för vårt gemensamma välstånd och möjliggör individens frigörelse. När skolan lyckas med sitt uppdrag lägger den grunden för en jämlik kunskapsnation. Skolans uppdrag är att främja så goda kunskaper som möjligt, på ett lika gott sätt för fattig som för rik. Vi behöver bygga upp en kunskapsfrämjande skola som utjämnar chansen till ett gott liv och som bidrar till integration, sammanhållning och gemenskap.

De senaste åren har problemen med friskolor, marknadsskola och vinstjakt gång på gång uppmärksamats. Forskningen pekar på riskerna för samhället med en ojämlig skola och det faktum att det svenska skolsystemet idag förstärker segregationen. Därför behöver det offentliga ta tillbaka kontrollen över skolan och marknadsinslagen inom skolans verksamhetsområde minskas avsevärt.

De rekordstora borgerliga nedskärningarna inom Lunds skolor sedan valet 2018 måste vändas till en offensiv satsning. Lunds skolor präglas i dag av låg lärartäthet. Vi socialdemokrater vill att Lunds kommun ska erbjuda en skola i världsklass – för alla.

Lärarna i Lunds kommun behöver mer tid och bättre möjlighet att ägna sig åt sitt huvuduppdrag – att undervisa eleverna. För att öka kvaliteten i skolan vill vi göra en satsning på ökad lärartäthet, minskade klasstorlekar och minskade barngrupper i förskolan.

En del elever behöver extra stöd för att kunna påbörja gymnasiet. Därför vill vi socialdemokrater införa *ett omställningsår* för dessa elever. Det innebär att dessa elever inte påbörjar gymnasiet direkt efter nionde klass, utan istället ges möjligheten att under ett års tid tillgodogöra sig kunskaper som förbereder dem för att klara gymnasiet.

Alla barn och elever ska få det stöd de behöver för att växa och utvecklas i skolan. Ibland behövs det extra anpassningar och särskilt stöd för att kunskapsinläringen ska vara den allra bästa. Därför vill vi socialdemokrater tillföra ytterligare resurser till det extraordinära stödet.

Fritidshem är ett komplement till skolans verksamhet och är viktiga för att skapa bra förutsättningar för alla elever. Vi socialdemokrater vill tillföra ytterligare resurser till fritidshemsverksamheten.

För oss är idén om det livslånga lärandet en viktig utgångspunkt. Det ska aldrig vara för sent att byta riktning eller att utbilda sig vidare. Vi vill därför stärka resurserna till den kommunala vuxenutbildningen.

Vi socialdemokrater vill höja utbildningskvalitén i gymnasieskolan genom att i etapper höja skolpengen. Vårt mål är att fler ska slutföra sin utbildning och att betygsgenomsnittet efter avslutad utbildning ska vara högre. Det gör fler rustade för arbetsmarknaden och för att söka till högre utbildningar.

Psykisk ohälsa är ett växande problem bland barn och unga. För att förhindra och förebygga den psykiska ohälsan vill vi införa ett screeningprogram av barn och ungas psykiska ohälsa i grundskolan och gymnasiet, bestående av regelbundna psykiska hälsokontroller på skoltid. På så vis kan psykisk ohälsa upptäckas och åtgärdas tidigt. Vi vill också stärka elevhälsans arbete kring den psykiska ohälsan i både grundskolan och gymnasieskolan.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att integrerande och förebyggande insatser i förskola och skola ska förstärkas.
- Att antalet lärare i Lunds skolor ska ökas väsentligt.
- Att antalet elever i skolklasser och barn i barngrupper i förskolan ska minskas.
- Att resurserna för elever i behov av särskilt stöd ska ökas.
- Att fritidshemsverksamheten ska förstärkas och erbjudas alla barn upp till 13 års ålder.
- Att resurserna till vuxenutbildningen och SFI ska förstärkas.
- Att det införs ett omställningsår för elever från grundskolan med otillräckliga kunskaper att klara gymnasieskolan.
- Att skolpengen till gymnasieskolan ökas successivt för höjd utbildningskvalitet.
- Att det införs ett screeningprogram i grund- och gymnasieskola mot psykisk ohälsa.
- Att fortsätta utbilda lärare och skolledare om ”pågående dödligt våld”.
- Att det sägs nej till etablering av vinstdrivande fristående skolor.

Stärka brottsoffer

Brottsoffer måste få starkare stöd av samhället. Det behövs för att fler ska våga och orka gå igenom en rättsprocess. Det leder till att fler kriminella kan åtalas, dömas och att rättvisa kan skipas. Den socialdemokratiskt ledda regeringen har kraftigt ökat resurserna till brottsofferjourer och kvinnojourer samt ökat resurserna för juridiskt stöd till brottsoffer så att fler utsatta för sexbrott och våldsbrott får möjlighet till målsägandebiträden.

Den 1 juli 2021 infördes ett nytt brott i brottsbalken, *barnfridsbrott*. Det innebär att det är straffbart att utsätta barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar i en nära relation, till exempel vålds- och sexualbrott. Barnahus i Mellersta Skåne vänder sig till barn och unga, upp till 18 års ålder, som utsatts för eller bevittnat våld i nära relationer eller sexuella övergrepp. På Barnahus arbetar socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), polis, åklagare och barnläkare tillsammans. För familjer där det finns fortsatt risk för våld erbjuder Barnahus familjebehandling. Vi socialdemokrater tycker att Barnahus verksamhet är viktig, den värnar barnet som brottsoffer men ökar också lagföringen i rättsprocessen.

Brottsofferjouren i Mellersta Skåne är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening som erbjuder stöd och hjälp till den som är brottsutsatt, vittne eller anhörig. Brottsofferjouren erbjuder samtalsstöd, praktisk information om rättsprocessen och stöd i samband med denna och hjälp i kontakten med olika myndigheter. Vi socialdemokrater vill i samverkan med de övriga kommunerna i mellersta Skåne arbeta för ett ökat stöd till Brottsofferjouren.

Kvinnors rättigheter kränks konstant i dagens samhälle. Var tredje vecka mördar en man en kvinna som han har en nära relation till. Därutöver förekommer kränkningar mot kvinnor såväl i det offentliga som privata rummet. För oss socialdemokrater är det viktigt att alla samhällsaktörer bidrar till att förebygga och förhindra dessa övergrepp och det gäller inte minst den kommunala organisationen. Kriscentrum är en viktig förebyggande aktör i det kommunala arbetet mot brott i nära relation. Vi socialdemokrater vill stärka det kommunala arbetet mot mäns våld mot kvinnor samt på behandling och stöd till personer som tar till våld oavsett genus.

Idag förekommer fortfarande sexhandel inom det svenska samhället. För oss socialdemokrater är sexhandel en våldshandling. Alltför många personer, framför allt kvinnor, tvingas in i prostitution på grund av bland annat ekonomiska missförhållanden. Arbetet mot sexköp är i dagsläget närmaste obefintligt i den kommunala organisationen. Vi socialdemokrater vill att Lunds kommun börjar arbeta aktivt mot sexhandel i nära samarbete med polisen.

Kvinno- och tjejjourerna gör avgörande insatser för att hjälpa kvinnor som är utsatta för våld. Under pandemin ökade våldet mot kvinnor. Under 2020 ville vi socialdemokrater öka anslagen till jourerna och till slut röstade en majoritet för vårt förslag. Nu vill vi ta ännu ett steg framåt och permanenta det ökade stödet till kvinno- och tjejjouren i Lunds kommun.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att Barnahus och Kvinnocentrums verksamhet värnas och utvecklas.
- Att stödet till Brottsofferjouren i Mellersta Skåne ökas.
- Att arbetet mot våld i nära relation stärks.

- Att det satsas på aktiva åtgärder för att motverka och stoppa sexhandel.
- Att stödet till Kvinno- och tjejjourerna ökas och permanentas.

Tekniska frågor

Tekniska förvaltningen i Lund har hand om gator, torg, trafik, stadens parker, grönområden samt mark- och exploateringsfrågor. Detta är ett ansvarsområde där det finns stora möjligheter att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande.

Ett nytt inslag i Lund är den ökade förekomsten av elsparkcyklar. Deras framfart på gångbanor och den nerskräpning de utgör när de lämnas efter användande har skapat stor frustration hos många lundabor. För att få ordning på situationen krävs både nationella och lokala initiativ. På lokal nivå vill vi socialdemokrater att användningen av elsparkcyklar regleras så att trafikstörningar, olyckor och nedskräpning minimeras. Dagens situation är direkt farlig för synskadade personer och begränsar äldres möjlighet att röra sig i centrum. Vi vill se ett brett samarbete för att kommunen ska få en större makt över hur och när elsparkcyklar hyrs ut. Säkerhet, ordning och reda måste gå före elsparkscykelföretagens vinstintresse.

Parker och grönområde är viktiga för att en stad ska uppfattas som trygg och inbjudande. Där vistas vi ensamma, tillsammans med vänner, eller vid ”världens största spontanfest”, Valborgsfirandet i Stadsparken. Vi socialdemokrater vill öka underhållet av våra parker och grönområde. Görs underhållet vid tidpunkter då människor vistas i parken förstärker parkarbetarna trygghetskänsla för besökarna. Mycket av underhållsarbetet sker under sommarhalvåret. Det möjliggör att en del av underhållet kan utföras under handledning av feriepraktikanter och sommarjobbande lundaungdomar. Då stärker vi tryggheten på riktigt.

Genom en smart och effektiv belysning blir Lund mer tillgänglig för flera under en större del av dygnet. En sådan ljussättning bidrar också till känslan av en välvårdad och levande stad. Därför vill vi socialdemokrater tillföra resurser för att skapa en förbättrad belysning för ökad trygghet för alla vid utomhusvistelser.

Organisationen Svenska stadskärnor, där Lunds kommun är medlem, har utvecklat *Purple Flag-modellen* med målet att skapa säkra, trygga, jämställda och hållbara platser med ett brett kvällsutbud för alla. Detta är ett koncept som varit framgångsrikt i andra kommuner. Med bredare samverkan mellan föreningslivet, näringslivet, lundaborna och den kommunala organisationen kan det lägga grunden för en ännu tryggare stadsmiljö även efter kontorstid. Vi socialdemokrater vill införa *Purple-Flag-modellen* i Lund som ett konkret arbetssätt för att göra Lund tryggare, attraktivare och säkrare på kvällstid, inte minst för kvinnor.

Stadsmiljön bör ständigt utvecklas och stadskärnan ska vara en trygg mötesplats för alla. Tidigare har arbetet med att utveckla platser och stråk tillsammans med fastighetsägare och företagare gett goda resultat. Detta vill vi socialdemokrater fortsätta med så att fler platser och stråk kan omfattas. Det är så vi bygger en ännu bättre och tryggare stadsmiljö.

Nattvandring, föräldravandring är initiativ som en grupp människor tar för att röra sig i centrummiljöer eller stadsdelar sena kvällar i syfte att skapa en lugnare miljö. När det sker i samverkan med polisen och kommunen är det en utmärkt trygghetsskapande åtgärd.

Vi socialdemokrater vill att ungdomar ska kunna resa fritt med kollektivtrafiken i hela Skåne under sommarloven. Därför vill vi införa ett *sommarkort* för ungdomar mellan 7-19 år. Att ungdomar får jämlika villkor för ett fritt resande under sommaren i Skåne är en rättvisereform.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att elsparkcyklarnas användande i Lund regleras.
- Att belysningen i den offentliga miljön förbättras för ökad trygghet och säkerhet.
- Att underhåll av grönytor och parker förbättras för ökad trygghet.
- Att *Purple-flag modellen* införs för jämställda och tryggare kvällsupplevelser.
- Att Lunds centrum utvecklas till en trygg mötesplats i samverkan med företagare och fastighetsägare.
- Att Lunds kommun ska stödja initiativ om Natt- och Föräldravandring.
- Att det införs ett ”*sommarkort*” för fritt resande i Skåne under sommarlovet för ungdomar mellan 7-19 år boende i Lunds kommun.

Stöldbrottslighet

Internationella stöldligor ligger bakom drygt hälften av alla bostadsinbrott och majoriteten av stölder av bildelar, båtmotorer och jordbruksmaskiner i vårt land. Stöldgodset förs ut ur landet.

Internationellt samarbete är därför avgörande för att nå framgång och här spelar *Europol*, *Europeiska unionens byrå för brottbekämpning*, en viktig roll. Upptäcktsrisken och lagföringen måste öka. Dessutom krävs förebyggande insatser för att göra det svårare att begå brotten och minska stöldgodsets värde för stöldligorna.

Den socialdemokratiska regeringen har infört en ny lag som ger tullen ökade befogenheter att stoppa personer som misstänks föra ut stöldgods ur landet. Automatisk kameraövervakning av fordon och en effektiv kontrollverksamhet i gränsnära områden ökar upptäcktsrisken avsevärt, samtidigt som det avskräcker ligorna att operera i Sverige. Vi måste ha bättre kontroll av personer och fordon som passerar Sveriges gränser.

Vår region är tätbefolkad med hög ekonomisk standard och moderna fordon. Många företag är etablerade här, det är en intensiv jordbruksregion och vi har goda kommunikationsmöjligheter med våra grannländer. Detta har gjort att Skåne särskilt drabbas av ligornas stöldturnéer.

En åtgärd som införts i Lund är *DNA-märkning* av stöldbegärligt gods i bostäder. Det är en märkning som identifierar vem som är rättmätig ägare av ett objekt. Märkningen är osynlig och omöjlig att ta bort men framträder vid speciell belysning som polisen förfogar över. Detta gör det svårt för förövaren att sälja stöldgodset vidare.

DNA märkning har gett goda resultat i till exempel Genarp och S Sandby där bostadsinbrotten gått ner efter kommunens och polisens kampanjer om *DNA märkning*. Vi socialdemokrater vill utöka *DNA märkningen* av stöldbegärligt gods i bostäder i Lunds kommun och bredda metodens målgrupp till företagare och lantbrukare.

Grannsamverkan går ut på att boende i ett område håller extra uppsikt över sina grannars bostäder och är uppmärksamma på vilka som rör sig i bostadsområdet. Forskning visar att grannsamverkan ger goda resultat. Syftet är att minska brottsligheten och öka tryggheten och trivseln i bostadsområdet.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att fortsätta *DNA märkning* av stöldbegärligt gods i fler bostäder.
- Att information om *DNA märkning* riktas till företag och lantbrukare.
- Att kommunen ska stödja lokala initiativ om *Grannsamverkan* i bostadsområden.

Samhällsplaneringsfrågor

Plan- och bygglagen är den centrala lagstiftningen för fysisk planering i Sverige. Begreppen trygghet och brottsförebyggande återfinns inte i plan- och bygglagen utan ingår i inledande bestämmelse om en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden.

Översiktsplanen som varje kommun måste ha beskriver hur marken ska användas, var ny bebyggelse ska uppföras, hur nya vägar ska dras och var park- och naturområden ska finnas. Om man blandar bostäder, arbetsplatser och service förhindrar man att vissa områden ligger helt öde vissa tider på dygnet. Hur ett område utformas är avgörande för tryggheten och för möjligheten att förebygga brott.

I detaljplanen för en kommun regleras vad såväl enskilda som myndigheter får och inte får göra inom ett markområde. Detaljplanen styr hur marken får användas för till exempel bostäder, handel, kontor och park. Detaljplanen är mer detaljerad och är därför ett bättre verktyg än översiktsplanen för att skapa en tryggare miljö och bygga bort brottstillfällen.

På uppdrag av den socialdemokratiskt ledda regeringen har Boverket 2019 tagit fram rapporten, *Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen*. En slutsats ur rapporten är att det är viktigt att uppnå en bred samverkan. Rapporten nämner de kommunala planerarna, polisen, den kommunala trygghetssamordnaren och kommunala förvaltningar. Detta för att uppnå en planering som bygger på lokalkännedom och platsspecifik kunskap.

Under rubriken, Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetets organisation, i detta program föreslår vi socialdemokrater att det ska bildas ett särskilt utskott under kommunstyrelsen. Till det särskilda utskottet ska det finnas en styrgrupp som består av berörda förvaltnings- och bolagschefer, lokalpolisområdeschefen och räddningstjänstens

förbundsdirektör. Här menar vi socialdemokrater att plan- och byggprocessen ska behandlas ur ett brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv.

Stiftelsen Tryggare Sverige har tagit fram handboken *BoTryggt2030* som innehåller riktlinjer, rutiner och konkreta checklistor för att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande vid planeringen av bostadsområden, bostäder, och offentliga platser.

BID, Business Improvement District, är ett sätt att organisera och formalisera samverkan och partnerskap mellan olika fastighetsägare och offentliga aktörer. Modellen har hämtat inspiration från Kanada, där den utvecklades på 1970-talet. Metoden bygger på att de involverade parterna under en viss tid gemensamt finansierar åtgärder för att förbättra situationen inom ett tydligt avgränsat geografiskt område eller en hel stadsdel.

I Malmö har man försvenskat metoden och där går samarbetet under namnet *Boende, Integration och Dialog*. I bostadsområdet Sofielund pågår ett *BID-samarbete* mellan fastighetsägare, bostadsrättsföreningar, byalag, samt företag som förbundet sig att tillsammans med Malmö Stad, myndigheter, forskning, föreningsliv och boende utveckla Sofielund.

Arbetet med *BID Sofielund* har varit framgångsrikt och 2019 tilldelats projektet första pris i den brottsförebyggande tävlingen *European Crime Prevention Award (ECPA)* som anordnas av Brottsförebyggande Rådet, BRÅ.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att samhällsbyggnadsprocessen ur trygghets och brottsförebyggande perspektiv hanteras av de utskott under kommunstyrelsen och den styrgrupp som föreslås i detta program.
- Att kunskaperna från Boverkets rapport från 2019 och Stiftelser Sveriges handbok *Bo Tryggt 2030* implementeras i Lunds kommuns samhällsbyggnadsprocess.
- Att det för alla berörda nämnder, bolag och förvaltningar anordnas en utbildning om det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i samhällsbyggnadsprocessen.
- Att kommunkontoret arbetar fram en "Lundamodell" av *BID Sofielund* för att kunna användas framöver som en metod för att kunna upprusta en stadsdel.

Trygghet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Brott mot äldre och personer med funktionsnedsättning sker ofta i den utsattas hem, genom att en eller flera okända personer ringer på dörren och hittar på anledningar att få komma in i bostaden. Syftet är att stjäla, oftast pengar eller smycken. Det händer också att bedragare följer efter äldre och personer med funktionsnedsättning när de besöker en bankomat eller betalt något vid en kassaapparat och lurar av dem kort och pinkod. Fickstölder är inte heller ovanliga och förekommer ofta på platser där det är mycket folk, till exempel i kollektivtrafiken eller i butiker.

Brotten begås ofta av organiserade ligor som reser runt i landet. Det är en hänsynslös brottslighet som skapar stor otrygghet hos den som drabbas men också hos andra äldre och personer med funktionsnedsättning samt anhöriga som tar del av brottsligheten via media.

DNA-märkning av stöldbegärligt gods i äldres och personer med funktionsnedsättnings bostäder är en brottsförebyggande åtgärd som är effektiv även för denna typ av brottslighet.

Ensamhet och upplevd otrygghet bland äldre och personer med funktionsnedsättning är ett växande problem och måste tas på stort allvar.

Vi socialdemokrater vill öka verksamhetsstödet till alla seniorföreningar och föreningar som vänder sig till personer med funktionsnedsättning i Lunds kommun.

Vi socialdemokrater vill skapa bättre förutsättningar för äldre att delta i aktiviteter, träffa nära och kära och motverka påtvingad isolering. Ett ökat socialt umgänge är trygghetsskapande. Vill vi att alla från 70 års ålder ska få åka fritt med buss inom Lunds kommun.

Vi socialdemokrater vill ge alla äldre och personer med funktionsnedsättning en trygg tillvaro i vardagen.

Socialdemokraterna i Lund vill

- Att Lunds kommun ska erbjuda förebyggande hembesök till alla över 75 år och personer med funktionsnedsättning för att säkra hemmet från brott och brand.
- Att Lunds kommun ska erbjuda tekniskt stöd, IT introduktion, till alla över 75 år och personer med funktionsnedsättning för att öka möjligheten till sociala kontakter.
- Att verksamhetsstödet till senior- och handikappföreningar ökas.
- Att det öppnas ett Seniorernas hus.
- Att det skall vara fritt att resa i kollektivtrafiken i Lunds kommun från 70 års ålder.

Avslutning

Lund ligger i en storstadsregion, geografiskt nära andra städer som har problem med särskilt utsatta områden. När hela samhället genomför satsningar mot den organiserade brottsligheten i vårt närområde, finns det en risk att den olagliga verksamheten förflyttar sig. Detta måste vi vara vaksamma på. Med de satsningar som finns i detta program och den utvecklade samverkan vi föreslår med Polisen, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är vi rustade för att snabbt och effektivt förhindra en sådan utveckling.

Den stora bredd på åtgärder som redovisas i detta kriminalpolitiska program speglar hur vi socialdemokrater i Lund ser på det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet. Det finns inga enkla lösningar utan det är ett långsiktigt omfattande arbete som börjar långt innan rättsväsendet kommer in i bilden. Lyckas vi ger det stora vinster för den enskilde och väsentliga besparingar för samhället.